

Gespreksnotitie voor het rondetafelgesprek van de vaste commissie voor Volksgezondheid, Welzijn en Sport op 11 november 2019

Geachte voorzitter en leden van de commissie,

Dank voor de uitnodiging om deel te nemen aan het rondetafelgesprek over het eindrapport van de Commissie Onderzoek naar Geweld in de Jeugdzorg. Graag maken wij gebruik van de mogelijkheid om hieraan een bijdrage te leveren.

Het rapport van de commissie De Winter

Slachtofferhulp Nederland is onder de indruk van het rapport dat de commissie geschreven heeft. We hebben tijdens de presentatie van de rapporten door de commissie aan de slachtoffers op 15 juni 2019 gemerkt dat zij de constatering van de commissie herkennen. De aanwezigen reageerden ook positief op de aanbevelingen van de commissie. En zij uitten nadrukkelijk de wens om snel met die aanbevelingen aan de slag te gaan. Dat is ook de wens van Slachtofferhulp Nederland. In deze notitie gaat de aandacht vooral uit naar aanbeveling 1, 2 en 3 van de commissie.

Rol Slachtofferhulp Nederland

Slachtofferhulp Nederland helpt sinds jaar en dag slachtoffers van recent gepleegde zedenmisdrijven met ondersteuning op psychosociaal, praktisch en juridisch terrein. De onderzoeken van de commissies Deetman en Samson onder slachtoffers van seksueel misbruik in het verleden waren aanleiding voor Slachtofferhulp Nederland om de ondersteuning van deze groep slachtoffers te intensiveren. Van de daarbij in de loop der jaren opgedane ervaring is gebruik gemaakt om ook de slachtoffers in het domein van de commissie De Winter (fysiek en psychisch misbruik) te ondersteunen.

Die ondersteuning is breed. We helpen slachtoffers bijvoorbeeld wanneer zij aangifte willen doen bij de politie; wanneer ze op zoek zijn naar een advocaat die hun belangen kan behartigen; wanneer ze behoefte hebben aan psychosociale ondersteuning of op zoek zijn naar gespecialiseerde vormen van psychische hulp. We helpen hen (met de inzet van Perspectief Herstelbemiddeling) ook wanneer ze het gesprek aan willen gaan met de dader of de instelling waar het misbruik gepleegd is. Slachtoffers hebben momenteel ook de mogelijkheid om hun verhaal te doen aan een medewerker van Slachtofferhulp Nederland en dat op schrift te laten vastleggen ('melding').

De wensen van het slachtoffer zijn leidend. Slachtoffers die zelf nog zoekend zijn welke vorm van hulp zij willen, helpen we om een concrete hulpvraag te formuleren.

Aanbeveling 1: Erkenning bieden aan slachtoffers van geweld in de jeugdzorg

Slachtofferhulp Nederland hanteert een vierluik waar het gaat om erkenning.

1. Slachtoffers een stem geven
2. Oprechte spijtbetuiging door de sector / overheid
3. Woorden omzetten in daden
4. Financiële tegemoetkoming

Een korte toelichting op de twee laatste 'luiken':

Woorden omzetten in daden: slachtoffers vinden het van groot belang dat voorkomen wordt dat het misbruik dat zij moesten ondergaan ook anderen overkomt. Met hun ervaringsdeskundigheid willen zij bijdragen aan de preventie van misbruik.

Financiële tegemoetkoming: een financiële/materiële tegemoetkoming geven zonder slachtoffers een stem te geven, zonder spijt te betuigen en zonder woorden om te zetten in daden leidt niet tot erkenning. Andersom is een financiële/materiële tegemoetkoming niet een absolute voorwaarde voor erkenning.

Aanbeveling 2: Archieven van de commissie toegankelijk houden en uitbreiden

Slachtofferhulp Nederland onderschrijft de aanbeveling van de commissie dat haar datacollectie voor een breder publiek beschikbaar moet komen. Een betekenisvol onderdeel daarvan kan een 'oral history database' zijn. Het verzamelen van verhalen van slachtoffers dient een vierledig doel. In de eerste plaats dat hun leed letterlijk 'zichtbaar' wordt, een belangrijke vorm van erkenning (niet alleen voor degene die het verhaal vertelt, maar ook voor degenen die in dat verhaal hun eigen ervaringen herkennen). In de tweede plaats zijn de verhalen een vorm van verwerking. In de derde plaats kan het de Nederlandse samenleving inzicht geven in het misbruik en de gevolgen daarvan. En tot slot kunnen de verhalen (medewerkers van) instellingen helpen te doorvoelen hoe misbruik plaatsvond en waar de mogelijkheden voor preventie liggen. De beheerder van de database zou deze 'levend' moeten houden door regelmatig nieuwe verhalen toe te voegen.

Aanbeveling 3: Verbeteren van het hulpaanbod aan slachtoffers van geweld in de jeugdzorg

Hulp kan op verschillende manieren geboden worden: door naasten, lotgenoten en zorgprofessionals (van preventie tot nulde-, eerste-, tweede- en derdelijnszorg) zoals de commissie terecht stelt. De hulp die Slachtofferhulp Nederland biedt heeft betrekking op de nulde / eerste lijn. Wij bieden slachtoffers bijvoorbeeld de mogelijkheid om hun verhaal te vertellen en daarmee erkenning te krijgen. Slachtofferhulp Nederland biedt ook de mogelijkheid om deel te nemen aan een lotgenotengroep, zowel online als face-to-face. Respectievelijk gemodereerd en begeleid door een medewerker van Slachtofferhulp Nederland.

Daarnaast adviseert Slachtofferhulp Nederland het initiatief 'Koershuis' bij de uitvoering van zijn activiteiten.

Slachtofferhulp Nederland herkent het signaal van de commissie dat de kennis van diagnose en behandeling van complexe traumagerelateerde problematiek moet worden vergroot. Wanneer slachtoffers behoefte hebben aan meer gespecialiseerde vormen van hulpverlening kost het moeite om de juiste hulp te vinden.